

ventriculi, aut colli pituitoso, aut flatulento, cum succo rutæ & aceto dictis partibus illitum, & atritis musculis, vel cum liquore idoneo sumptum, & clystere injectum: cum aqua rutæ vero, aut heleni nutritum & potum, crassa & lenta ex pulmonibus & thorace potenter educit. Illitum quoque tussi antiquæ, difficultati spirandi, dolori lateris prodest. Cum duplo item myrobalarum citrinarum in hydropis aquas ferofas mirè extrahit. Splenis quoque duritiem & inflationem dissipat, & cum succo caparis & aceto illitum, item in chetadas, nodos, & alios tumores duos. Nutritum quoque cum succo rutæ, aut feniculi, & felle avis alicujus rapacis visum clariorem reddit. Fluxionem in oculum præcipue factam ab ea cohob sanat, hordeolum ex aceto illitum delet. Menses quoque potum & suppositum evocat, foetum necat: dolori uteri & præfocationi prodest, quoniam tenuat, resolvit, dissipat, provocat, solvit. *Medici Florentini ex Dioscoride & Mejus.*

Ex *Sagapeno*, vulgo *Serapino*, in usu est succus, qui ita vocatur, ex planta ejusdem nominis, unde colligitur: tamen, ut Galenus notat, convenientius esset illud nominare succum *Sagapeni*, & nomen simplex *Sagapeni* relinquere ferulæ suæ: sed hoc aliis multis quoque succis accidit, qui sibi vendicaverunt simplex nomen suæ plantæ. Verum *Sagapenum* Neapolim apportatur, modo qui curet emi, non parcat sumptibus, nam admodum crebro adulteratum affertur. Qui etiam diligenter inquiret, Venetis habere poterit. Adulterabatur autem Galeni quoque tempore Galbano, quæmodum ipse tradit cap. 2. lib. 1. de Antid. Imò dicit aliud præterea, quod admiratione dignum est, Galbanum nimirum in *Sagapenum* transmutari. Sed facile internoscitur à vero *Sagapeno*, cum, si sit transmutatum, seu adulteratum arte, aliquid odoris retineat olètis hircum, quod Galbano præcipuum est. Nec potest univsum Galbanum transmutari in *Sagapenum*: sed tantum pars ejus magis spumosa, levior & candidior, & quæ in aquam posita facile dissolvatur. Hoc, uti diximus, odorem hirci refert, & tamen pro *Sagapeno* usurparetur, non adeò multum noceret, in quamcunque antidotum adhiberetur, nam, ut Galenus ait, facultate simili admodum prædita est cum vero: & tam Galbanum quam *Sagapenum* utiliter usurpatur cõtra morsus serpentum & alia venena. Nosque de simili transmutatione locuti sumus in expositione *Myrrhæ*. Sed etiam cum aliis mitionibus solebat adulterari, quod deprehendebatur ex eo,

A quia in aquam vel vinum posita non dissolvebatur, sicut in vero fit, sed integrum permanebat. Hoc equidem nostro tempore diligenter est attendendum: nam tum sumebant Galbanum, & formabant ex eo certas pilulas instar lachrymæ, cujus magnitudinis solebant illas ex *Sagapeno*. Præstantius itaque, *Sagapenum* erit durum, granulis minutis, colore *Myrrhæ*, sapore acri, & quod digitis adhæreat, purum & mundum, foris fulvo, intus albo colore.

B *SARCOCOLLA* est arboris fruticosæ, spinosæ, ramis nodosis arbori appressis, gummi album, thuris modo, vel pallidum, idque amarum, & ob id valentius. Datur à ʒj usque ad ij. Corrigitur zingiberæ & cardamomo. * Purgat pituitam crudam, & humores alios crassos, præcipue a cerebro, nervis, juncturis, ut ischiis, pulmonibus. Ob id senibus pituitosis, asthmaticis, tussibus prodest, sed calvitium accersit, corpus impinguit, sperma auget. Ophthalmiâ, & hepitudine, & alios oculorum morbos mirè juvat, nutrita in vase vitreo dies quinque in lacte asinæ, novo quotidie affuso. Aurum ulceri putrido & sanioso utiliter imponitur, linimentum nullâ merfura, & pulvere hujus inspersum. *Mejus.*

OPOPANAX est liquor plantæ similis ferulæ, caule cubitali, vel bicubitali, pallido, foliis ferulæ, sed minoribus, floribus anethi modo in umbella dispositis, odoratis, flavis. Secto autem caule digitis duobus, aut circiter, supra radicem, liquor effluit. Flavus, qui coagulatus est,

D opopanax optimus, si intus albus est, foris flavus, amarus, fragilis, in aqua mox solubilis, odoris boni, sed sui. Adulterant ammoniacum, injectis scilicet ex ipso granis opopanax vero. Dolum prodit odor & albedo in fracturis. Datur à ʒj usque ad ij. Corrigitur mastiche & spica. Purgat pituitam crassam & lentam clam à remotis partibus, cerebro, nervis sensoris, juncturis, thorace. Ob id prodest harum partium affectibus frigidis, ut natis, visui imbecillo, tussi antiquæ, difficultati spirandi, ischiadi, gonagræ, podagræ. Vino musteo incoctum post tres mentes potu hydrophem levat, & lienis tumorem. Ex multa calente potum, stranguriam sanat, menses movet, abortum facit, alioqui ab utero præfocationi & frigidis uteri affectibus saluber. Idem aceto solutum collutionis, dentium dolorem & erosionem sanat. Porum cum aceto hora una ante accessionem, & cum succo apii, & oleo anethino spinæ illitum, rigorem febrilem prohibet. Ex ipso autem, & succo Apii, & aceto bono emplastrum lieni impositum ipsius duritiem dissipat. *Mejus.*

E

De Animatis aquatilibus, Sectio XIII.

ESPONGIIS alias mares appellavere, tenui fistula spissas: quarum duriores tragos nominant: foeminas autem, quæ contrarias doctes habent. Uruntur eæ, ut alyconium. * Recentiores sine pinguedine vulnerariae sunt, & tumores

reprimunt, recentia vulnera ex aqua poscæve coagulinant: veteres sinus ex decocto melle jungunt. Vetustæ autem inutiles. Atidæ ligatæ lino, si penicillo modo adigantur, ocellusa ulcera, callosq; laxant. Siccæ recentæ, & yacua, senilia ulcera, &

cera, & quæ fluxione laborant, aut cuniculatim exedunt, impositu siccant, sanguinis profuvium sistunt. Crematarum cinis ex aceto, aridæ lippitudini auxiliatur: & ubi quid abstergere, aut adstringere opus est. Utilius in oculorum medicamentis lavare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarum, profuicem sanguinem sistit. Can-

A didæ cura sunt, è mollissimis recentes per æstus tinæ salis spuma, quæ petris cohæret: insolantur inversæ, hoc est, parte cava sursum spectante, & qua abscissæ fuerunt, deorsum. Si verò æstiva serenitate ad Lunam sternantur, perfusæ salis spuma aut maris aqua, maximum candorem referent. *Dioscorides.*

De Animalibus integris, Sectio XIX.

De terrestribus.

CIMICES, qui in cubilibus enascuntur, *cavis fabarum inclusi, si ante februm significationes septeni devocentur, quartanis auxilio sunt: & citra fabas sumpti, percussis ab aspidæ profunt: vulvarum exanimationes olfactu revocant. Poti cum vino aut aceto, adhaerentes sanguisugæ abigunt: vivi urinaria fistulæ impositu, urinam ciunt. *Dioscorides.*

VERMICULI in medio echino plantæ displaci reperti adversus quartanas plurimum polere traduntur, si in aluta clausi brachio alligentur, aut collo appendantur. Profunt etiam adversus paronychia, si vivi affectis unguibus circumligentur. Nam dolorem alioqui implacabilem confestim tollunt. Expertum intellexit *Mizaldus.*

VERMUM terrenorum cineres, aut stercoreis murium, vel cervini dentis, dentium exesorum cavernis immitti, illosq; ferro, & machinulis eradican. *Idem.*

Vermium terrestrium aqua distillata cõfert ad hydropem, & ad infantulorum vermes ne: ad os: appositæ etiam vivi profunt Panaritio. *Quercet.*

MILLEPEDÆ, quæ sub aquario vase stabulantur, animalia sunt multis pedibus nitentia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem. *Hæ ex vino potæ, difficili urinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedæ cum melle anginis utiliter illiuntur: trita, & in cortice mali punici calcata, doloribus aurium addito rolaeco, convenienter instillantur. *Dioscorides.*

Vermium millepedum pulvis ad affectus oculorum valet. *Quercetanus.*

SCORPIONES terrestres, animalia sunt in Italia, & aliis in regionibus sub meridie sitis, nota sunt, quod in quacunque domo, non modò in cubiculis, & cellis vinariis, sed ubique passim reperiantur. *Triti crudi, & impositu, suæ plagæ remedium sunt. Quidam scorpionum cinere utuntur, qui vivi sunt exusti, ad urinam ciendam, iis præcipue, qui renu aut vesicæ calculo obstruantur. *Dioscorides, & Matthiolum.*

LUMBRICI, seu VERMES terreni impositi, * præciosos nervos glutinant: tertianas discutunt. Decocti cum anserino adipe, infusi affectis auribus medentur: cum oleo autem decocti, si in contrariam aurem instillentur, dentium doloribus præstant auxilium. Triti in potu ex passo urinam ciunt. *Dioscorides.*

COCYLÆ, seu LIMACES terrestres præ-

Bferuntur, quæ in locis apricis, odoratis vitant herbis. Eruantur è terra hyeme in sepibus & fruticetis, uncis quibusdam ferreis, prope fructuum radices terra circumfossa. * Stomacho utiles sunt, & non facile corrumpuntur. Venerem, cum pipere, sale, & butyro coctæ, excitant. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugunt: sed non ante solvantur, quam omnis hauriatur humor. Podagricas inflammationes leniunt: impactos corpori aculeos illitæ evocant: menses trita & admota ciunt. Cochleæ trita & fronti illita, sanguinè è narib. immodicè fluentem sistit. *Dioscor. Matthiolum, & Mizaldus.*

EX FORMICIS alatis oleum conficitur, * ad Venerem augendam idoneum.

VIPERINÆ CARNES si coctæ edantur, * claritatem oculis afferunt: nervorum vitium auxiliantur: incrementis strumas reprimunt. Detracta autem cute, caput caudaq; quoniam carne vacante, amputari debent. Reliquum verò corpus, exemptis interaneis, elotum, dissectumque, discoquitur cum oleo, vino, salis exiguo, & anetho. Ajunt, eis, qui viperas esissent, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret. Adjiciunt aliqui longam senectutem agere, qui eo cibo vescuntur. *Dioscorides.*

De aquatilibus.

SCINCUS aut Aegypti, aut Indiæ, aut Rubri maris alumnus, quamvis inveniatur in Lydia Mauritanie. Est autem terrestris, rocodilus, sui generis, sale in veteratus cum nascituro. * Ajunt carnes, quæ renos amplèctantur, id sibi virium vèdicasse, ut si drachmæ pondere bibantur, Venerem accendat. Verum decocto lentis cum melle, aut semine lactuæ cum aqua potu, Veneris cupiditates inhibentur. Additur in antidota. Stocati servantur, corpulenti, & non strigosi. *Dioscor.*

ANGUILLÆ in vino suffocate, abstemios reddunt homines, si ex eo bibant, qui plus satis mero indulgent, & hinc offenduntur, & delinquant. *Mizaldus.*

OSTREA viva pestiferos bubones loco transferunt, & virus omne ad se trahunt: sunt autem agglutinanda brachio, quæ axillaris decurrit, si quidem bubo in alis est: si verò inguen obsederit, lineamentis femoris, quæ vena cruris describit. *Hollerius.*

CANCROCORUM fluviatilium * exustorum cinis, qui duo cochlearia expleat, adjecto dimidio radice gentianæ modo, triduo potus cū vino,